

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1939 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående lagstiftning i syfte att bereda virkesägare rätt till nödiga upplagsplatser för saluvirke vid flottled.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 164, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Werner* i Höjen hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till lag i det syfte, som angivits i motionen.

I motiveringen till motionen har anförts, att det borde vara möjligt att, utan att träda strandägares rätt för nära, genom lämplig lagstiftning medge virkesägare rätt till nödig upplagsplats för saluvirke vid flottled, där detta kunde ske utan särskilt förfång för markägaren.

Beträffande de skäl, som motionären i övrigt anført till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser om inrättande av allmän flottled återfinnas i 6 och 10 kapitlen *vattenlagen*. Ansökan om inrättande av sådan flottled skall ingivas till länsstyrelsen. Ärendet skall därefter handläggas vid en syneförrettning, som hålles av utsedda synemän. Deras utlåtande skall underställas vattendomstolens prövning (6 kap. 3 §). Synemännen åligger det bland annat att förebriaga nödig utredning rörande sättet och villkoren för flottledens ordnande samt därvid särskilt tillse, huruvida och varest vältplatser böra anordnas för virkets uppläggande, innan det utföres i flottleden (10 kap. 17 §). Därest särskild anläggning eller åtgärd såsom avsättande av vältplats finnes nödig för flottledens inrättande, är den, som därav beröres, pliktig att mot ersättning tåla skada och intrång, som därigenom vållas (6 kap. 4 och 5 §§). Om till vältplats eller annan anläggning för flottled tarvas utmål av någon betydelse, som kan förväntas bli av stadigvarande behov för flottleden, må förordnas, att erforderligt område skall lösas för flottledens räkning (6 kap. 6 §). Därest frivillig överenskommelse i ersättningsfrågan icke träffas mellan sakägarna, skola synemännen uppskatta skadan eller intrånget eller, om särskilt utmål skall lösas, ersättningen för detta (10 kap. 18 och 21 §§).

Utförandet av de för allmän flottleds inrättande erforderliga anläggningar och åtgärder skall överlämnas åt den, som sökt flottledens inrättande, såvitt han ej finnes olämplig därtill, eller, om jämväl annan anmält sig till arbetets övertagande, åt den, som prövas kunna säkrast och snabbast utföra det-

samma. Vill kronan utföra arbetet, äger kronan företrädesrätt därtill (6 kap. 10 §).

I vattenlagen givas även vissa bestämmelser om utvidgande eller förbättrande av en redan bestående allmän flottled. Om flottningsförening eller annan vill vidtaga anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och sannolika skäl förefinnas, att allmän eller enskild rätt därav förnärmas, skall före arbetets påbörjande inhämtas vattendomstolens besked, huruvida och under vilka villkor arbetet må göras (6 kap. 20 §). Beträffande sådan anläggning eller åtgärd skola de föreskrifter, som avse inrättande av allmän flottled, i tillämpliga delar lända till efterrättelse. Om annan än flottningsförening är sökande, skall dock till anläggare antagas föreningen, om denna så äskar (6 kap. 22 §).

För anläggningskostnad skall anläggaren erhålla ersättning av de flottande i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled. Till anläggningskostnad hänföres ej blott kostnaden för utförande av arbete utan även all annan utgift för företagets genomförande såsom ersättning, i den mån den blivit till ersättningstagare utbetalad före arbetets fullbordande, nödiga utgifter för förberedande undersökningar angående företaget, kostnaden för ärendets behandling vid syneförrättning och hos vattendomstolen och länsstyrelsen samt kostnaden för tillsyn å arbetet under byggnadstiden jämte annat dylikt ävensom ränta å förlagskapitalet (6 kap. 11 §).

Enligt stadgande i *lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled* kan anläggningskostnad, som befinnes vara så betydande, att, om den lades på allenast ett års flottning, denna skulle därigenom oskäligt betungas, gäldas genom amortering under flera, högst 20 år (30 §).

Till grund för de stadganden, för vilka redogörelse lämnats här ovan, ligger ett år 1916 av särskilt tillkallade *sakkunniga* avgivet betänkande med förslag till ny flottningsslagsstiftning. Angående rätten för flottningsförening eller annan att taga initiativ till anläggning eller åtgärd för förbättrande eller utvidgande av befintlig allmän flottled yttrade de sakkunniga, efter att hava framhållit att flottningsförening vore att anse som målsman för allmän flottled, bland annat följande:

Nämnda förening har att bedöma, huruvida och i vilken omfattning nya eller ändrade byggnader eller andra anordningar kunna finnas lämpliga eller behöfliga för leden. Emellertid vore det icke riktigt att giva flottningsföreningen uteslutande makt över dessa frågor. Man bör icke sluta ögonen för den möjligheten, att en flottningsförening i visst fall kan hysa en oriktig uppfattning i en viss fråga eller t. o. m. av någon anledning låta tredska komma sig till last. Det är således nödvändigt att lämna öppet även för tredje man att taga initiativ i frågor rörande anordningar i allmän flottled.

Beträffande yrkande av virkes- eller skogsägare eller annan om vidtagande av åtgärd för tillgodoseende av flottningsintresset yttrade de sakkunniga bland annat:

Sådant yrkande berör en inre fråga inom föreningen. Av dennas ställning som sammanslutning av de flottande torde följa, att den icke gärna bör kunna tvingas av en minoritet av sina medlemmar eller av utomstående personer att ikläda föreningen ekonomiskt och annat ansvar för utförande av anordningar för flottningens underlättande, vilka majoriteten anser olämpliga. Det är ju allt för möjligt, att utsikterna till den ifrågasatta anordningens amorterande äro så tvivelaktiga, att just detta varit anledningen till föreningens vägran att åtaga sig arbetet. Det är i sådan händelse och väl även annars riktigtare, att den, som påkallar åtgärden, ställer sig själv som sökande till densamma och därmed ikläder sig risken att antagas till anläggare och såsom sådan stå äventyret för bristande amorteringsmöjlighet. Även föreningens åläggande att utan arbetets övertagande underkasta sig en anordning, som alltid medför amorteringsutgifter för dess ledamöter eller vissa av dem, kan tyckas stå i viss mån i strid med föreningens ställning som de flottandes sammanslutning. Att ett sådant åläggande ändock kan vara befogat, grundas på föreningens ställning såsom tillika företrädande ett allmänt intresse. I anslutning till nu uttalade åsikter har förevarande paragraf erhållit sådan avfattning, att därav framgår, hurusom icke blott föreningen utan ock annan äger påkalla vidtagande av åtgärder till båtnad för flottningsintresset, men att sådant påkallande av tredje man skall ske icke i form av stämningstalan mot föreningen utan såsom ansökan att själv få utföra arbetet på sin risk.

Vidare må erinras, att efter bemyndigande av Kungl. Maj:ts chefen för jordbruksdepartementet den 23 juli och den 23 oktober 1936 tillkallat utredningsmän för verkställande av utredning rörande skogsbrukets ekonomiska läge (1936 års skogsutredning). I direktiven för utredningen har framhållits, att denna borde omfatta bland annat transportförhållandena och deras betydelse för avsättningen av skogens alster. Sålunda borde undersökas, huruvida genom statens medverkan omkostnaderna vid flottningen kunde nedbringas. Frågan om skogsägarnas inflytande vid handhavande av flottningsföreningarnas angelägenheter borde jämväl upptagas till granskning. Detsamma skulle gälla övriga med virkestransporternas ändamålsenliga ordnande sammanhängande spörsmål.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, är den, vars rätt beröres av åtgärd för avsättande av vältplats tillhörande allmän flottled, pliktig att tåla skada och intrång, som därigenom vållas. Sedan ansökan om inrättande av allmän flottled inkommit till länsstyrelsen, skall denna utse synemän, vilka hava att förebringa utredning angående sättet och villkoren för flottledens ordnande. Därvid skola synemännen särskilt tillse, huruvida och varest vältplatser böra anordnas för uppläggande av virke, innan det utföres i flottleden. Om sedermera behov av ytterligare vältplatser skulle uppkomma, äger flottningsförening eller annan under vissa förutsättningar rätt att vidtaga åtgärd för flottledens utvidgande eller förbättrande i nämnda hänseende.

Redan med nu gällande bestämmelser finnes sålunda möjlighet att vid

allmän flottled anordna vältpplatser. Något behov av att genom lagstiftning utvidga denna möjlighet har enligt utskottets mening icke påvisats. Med hänsyn härtill finner utskottet ej skäl föreslå riksdagen att göra någon framställning i ämnet till Kungl. Maj:t.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1939.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman*, *Linder**, *Tamm**, *Hagman**, *Löfvander**, *Knut Petersson**, *Nordborg** och *Sten*;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, herrar *Olovson* i Västerås, *Sandström*, *Hermansson* i Norrköping* och *Cruse*, fröken *Andersson* samt herrar *Holm* och *Nyblom**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.